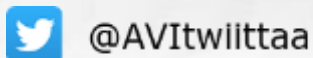

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

Mitä laki antaa lampaille ja naudoille?

Laki

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

Eläinten hyvinvointilaki

- Laki eläinten hyvinvoinnista korvaa sekä eläinsuojelulain että eläinsuojeluasetuksen.
- Voimaan jäävät lajikohtaiset valtioneuvoston asetukset.

1 §

Tämän lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta.

Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua.

Kaikkia lajeja koskevia asiat

Juomavesi 1

Jatkuvan vedensaannin vaatimus pysyvässä pitopaikassaan nisäkkäille ja linnuille

Pitopaikka on pysyvä, jos eläin viettää aikaansa siinä pääosan vuorokaudesta (>12h).

Eläimistä erityisesti **nisäkkäät ja linnut** ovat herkkiä rajoitetun vedensaannin aiheuttamille ongelmille

Poikkeus:

- vastasyntyneet eläimet
- jatkuvaa veden saatavilla oloa edellytetään **karitsoilla sekä kileillä viikon iästä** alkaen
- tilanteet, jolloin poikkeuksellisen **vaikeat sääolosuhteet** estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon.
 - Vuosittain toistuvat pakkasjaksot eivät kuitenkaan ole tässä pykälässä tarkoitettuja poikkeuksellisia sääolosuhteita
- **sioilla** edellytetään jatkuvaa veden saatavilla oloa vasta **kahden viikon iästä** alkaen

Juomavesi 2

Sellaiset eläinten pysyvät pitopaikat, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä talviaikana - näitä poikkeuksia tulevat olemaan

- **vasikoiden iglukasvatus,**
- ...

Silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy, on eläimille on **tarjottava vettä** kuitenkin **vähintään kolme kertaa päivässä.**

Kuva T. Kingelin

Käsittely- ja sairastilat

Eläinten käsittely on oltava **turvallista paitsi eläimille, myös niitä käsitteleville ihmisille.**

Pitopaikka tulee varustella sellaisilla rakenteilla, laitteilla tai välineillä, joiden avulla eläimet voidaan **tarkastaa ja hoitaa asianmukaisesti.**

Eläinten tarkastamisessa ja käsittelyssä sekä sairaiden tai **vahingoittuneiden eläinten hoidossa** ja eristämisessä voidaan usein hyödyntää **samoja tiloja ja kiinnipitovälineitä.**

Sairas tai vahingoittunut eläin on **tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä ja sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon.**

- Esimerkiksi navetoissa on oltava sairaskarsinoita, jotka ovat käytettävissä tähän tarkoitukseen
- *Sairaskarsinoiden tulee olla riittävän lämpimiä, vedottomia ja pehmeitä, jotta eläin voisi toipua sairaudestaan*

Säännös koskee myös harraste- ja lemmikkieläimiä.

Säännöksessä ei ole siirtymäaikaa, joten kaikissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa tulee olla käsittelyn mahdollistavat tilat ja välineet sekä tarvittaessa tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten heti **vuoden 2024 alusta alkaen.**

Ilmoitusvelvollisuus avun tarpeessa olevasta eläimestä 1

Eläinten hyvinvointilaissa säädetään ilmoitusvelvollisuudesta tietyille tahoille (88 §).

Tiettyjen tahojen palveluksessa tai luottamustoimessa taikka vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan **velvollisuudesta salassapitosäännösten estämättä** viipymättä ilmoittamaan toimivaltaiselle eläinsuojeluviranomaiselle, jos hän on tehtävässään saanut tietää **avun tarpeessa olevasta eläimestä**, ja ilmoittamaan valvontaviranomaiselle **asian arvioimiseksi** välttämättömiä tietoja.

Ilmoittajalta ei edellytetä eläinten pitoon liittyvää asiantuntemusta ilmoituksen tekemistä varten, valvontaviranomainen kysyy tarvittaessa tilannearvion kannalta välttämättömiä lisätietoja.

Ilmoitusvelvollisuus avun tarpeessa olevasta eläimestä 2

Näitä tahoja ovat:

- 1) lomituspalvelu ja sijaisapu;
- 2) keinosiementäjä;
- 3) sosiaali- ja terveydenhuolto ja näiden palvelujen tuottaja;
- 4) terveydenhuollon ammattihenkilö;
- 5) Hätäkeskusyksikkö;
- 6) palo- ja pelastustoimi;
- 7) Rajavartiolaitos;
- 8) ulosottoviranomainen;
- 9) seurakunta ja muu uskonnollinen yhdyskunta, rippiin tai muuhun sielunhoitoon liittyvää salassapitovelvollisuutta on kuitenkin noudatettava.

Myös **muu** kuin em. henkilö **voi ilman velvoitetta tehdä vastaavan ilmoituksen** häntä mahdollisesti koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Valvontaviranomaisella on aina vaitiolovelvollisuus salassa pidettävästä tiedosta.

Ilmoitusvelvollisuus avun tarpeessa olevasta eläimestä 3

Lisäksi **sähköä, lämmitystä tai vettä eläintuotantotiloille** toimittavien tai niihin liittyviä palveluita tarjoavien toimijoiden tulee tehdä toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle ilmoitus sähkön-, lämmön- tai vedenjakelun **pysyvästä keskeytyksestä** kohtuullisessa ajoin **ennen keskeytystä**, jos toimijan tiedossa on, että tilalla on eläimiä.

Naudat ja lampaat

Huomioita lainsäädännöstä 1

25 § Eläinjalostus

Eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen.

...

- Eläinten omistajan tai pitäjän tulee eläinten ryhmittelyllä, valvonnalla, kastratiolla, sterilisaatiolla tai muilla keinoilla **estää** pitämiensä **nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen**.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

- Valvontaviranomainen voi valvontaa ja tarkastusta tehdessään käyttää apunaan **ulkopuolista asiantuntijaa tai avustajaa**.
 - Tällainen henkilö voi antaa asiantuntija-apua tai tehdä tarkastukseen liittyviä avustavia tehtäviä, mutta hänellä ei ole itsenäistä tarkastustoimivaltaa.
- Asiantuntija ja avustaja voivat mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan vain valvontaviranomaisen kanssa.
- Asiantuntijalla ja avustajalla on oltava kyseessä olevaan eläinlajiin ja sen pitomuotoon tai tehtävän muuhun luonteeseen nähden **riittävä pätevyys**.
- Asiantuntijalla ja avustajalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävänsä suorittamista varten välttämättömät tiedot käyttöönsä valvontaviranomaiselta...

Huomioita lainsäädännöstä 2

Valtioneuvoston asetus MMM/2023/45, eduskunnan käsittelyssä 21.12.2023

17 § Laiduntaminen ja jaloittelu

- Kytkettyinä pidettävien lypsylehmien ja hiehojen **jaloitteluvaatimusta pidennettäisiin 60 päivästä 90 päivään** vuodessa.
- Jaloittelu voitaisiin toteuttaa päästämällä eläimet joko laitumelle tai jaloittelutarhaan. Jaloittelusta vähintään **60 päivää olisi tapahduttava laidunkaudella eli 1.5.-30.9.** välisenä aikana. **Loput 30 päivää olisi ajoitettava ajanjaksolle 1.10.-30.4.**
- Muutoksella edistetään nautojen jaloittelua ja laidunnusta, mikä mahdollistaa muutoin kytkettynä pidettävien lehmien ja hiehojen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamista ja antaa eläimille mahdollisuuden tyydyttää liikunnantarvettaan.

Suurimman osan jaloitteluelvoitteesta sijoituessa laidunkaudelle edistetään nautojen kesäaikaista jaloittelua ja laidunnusta, joka mahdollistaa **nautojen lajityypillisen käyttäytymisen** paremmin kuin talviaikainen jaloittelu.

Asetuksen 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua jaloitteluvaatimusta ajanjaksolla 1.10.-30.4. sovellettaisiin kuitenkin **vasta 1 päivästä lokakuuta 2024 lukien.**

Vapautus jaloittelusta

- Vapautuksen perusteena on navetan sijoittuminen liikenteen tai maaston kannalta siten, että eläinten jaloittelutarhan rakentaminen ei ole kohtuudella toteutettavissa ja tilanne on pysyvä.
- Vapautus voitaisiin jatkossa myöntää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.
- Samalla vapautusmenettelylle säädettäisiin siirtymäaika 31.12.2034 saakka.

Huomioita lainsäädännöstä 3

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

- Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava **riittävän tilava** sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden **olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen**, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.
- Eläintä **ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä** eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla.
- Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. ...
- Ryhmässä pidettävän eläimen on **voitava väistää toista eläintä**.
- Pitopaikan **ruokinta- ja juottolaitteet** on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.
- Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva **lepopaikka**.

Aikatauluja nautojen pidossa

121 § Naudan pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

- Mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta pitää eläintä paikalleen kytkettynä, ei sovelleta tämän lain voimaan tullessa **toiminnassa olevaan navettaan**, jossa pidetään **maidontuotantoa** varten lehmiä tai hiehoja.
- Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan **muiden nautojen kuin maidontuotantoa** varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta 37 §:n 2 momentissa säädettyä paikalleen kytkemisen kielloa **1 päivästä tammikuuta 2028**.
- **Vasikoiden osalta kielloa kuitenkin sovelletaan tämän lain tultua voimaan.**
- Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettua navettaa laajennetaan tai peruskorjataan tämän lain voimaantulon jälkeen, **parsipaikkojen lukumäärää ei saa lisätä.**
- Sellaiseen navetan rakennus- ja peruskorjaushankkeeseen, jonka rakennuslupa on ollut vireillä ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tuotantoeläinlajit

Nisäkkäät

- 1) nauta (*Bos taurus*)
- 2) sika ja villisika (*Sus scrofa*)
- 3) kesylammas ja mufloni (*Ovis aries*)
- 4) vuohi (*Capra hircus*)
- 5) hevonen (*Equus caballus*) ja aasi (*Equus asinus*) sekä hevosen ja aasin risteymät
- 6) laama (*Lama glama*)
- 7) alpukka (*Vicugna pacos*)
- 8) kaniini (*Oryctolagus cuniculus*)
- 9) minkki (*Neovison vison*)
- 10) hilleri (*Mustela putorius*)
- 11) soopeli (*Martes zibellina*)
- 12) kettu (*Vulpes vulpes*) ja naali (*Vulpes lagopus*) sekä näiden risteymät
- 13) supikoira (*Nyctereutes procyonoides*)
- 14) rotta (*Rattus norvegicus*)

- 17) kultahamsteri (*Mesocricetus auratus*)
- 18) gerbiili (*Meriones unguiculatus*)
- 19) poro (*Rangifer tarandus tarandus*)
- 20) kuusipeura (*Dama dama*)
- 21) biisoni (*Bison bison*)
- 22) vesipuhveli (*Bubalus bubalis*) lihantuotantoa varten

Linnut

- 1) kana (*Gallus gallus*)
- 2) kalkkuna (*Meleagris gallopavo*)
- 3) hanhi (*Anser anser*)
- 4) ankka, heinäSORSA (*Anas platyrhynchos*) ja myskisorsa (*Cairina moschata*) sekä näiden risteymät
- 5) strutsi (*Struthio camelus*)
- 6) emu (*Dromaius novaehollandiae*)
- 7) viiriäinen (*Coturnix coturnix*)
- 8) helmikana (*Numida meleagris*)
- 9) peltopyy (*Perdix perdix*)
- 10) fasaani (*Phasianus colchicus*)

Tuotantoeläimenä saa **lisäksi pitää muita** kuin nisäkkäisiin tai lintuihin kuuluvia eläinlajeja.

Muita huomioita

Hevosen pidon muutoksia

1.1.2024 voimaan tuleva laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) tuo uusia vaatimuksia myös hevosten pitäjille. Jatkossa hevosen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti saatavilla sulaa vettä, ja eläimen hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat. Hevosen pito kytkettynä pilttuussa kielletään siirtymäajalla.

Jatkuvalla kytkemisellä tarkoitetaan hevosen pitoa kytkettynä suurimman osan vuorokaudesta.

1.1.2024 toiminnassa olevilla vanhoilla talleilla hevosten pitoa kytkettynä pilttuussa on mahdollista jatkaa **31.12.2027** asti.

Valvontaa eläinten hyvinvointilain aikana

“

Valvonta maatilalla voi olla epäilyyn perustuvaa tai otantatarkastus tai näiden uusintatarkastus.

Lisäksi on ehdollisuuden tarkastukset erikseen.

Aluehallintovirasto

Tarkastuksista pieni kertaus

Epäilytarkastus

Epäilytarkastuksen tekee usein kunnaneläinlääkäri, usein valvontaeläinlääkärit. Joskus valvontaeläinlääkäri ja läänineläinlääkäri tekevät yhdessä tarkastuksen.

Otantatarkastus

Otantatarkastuksen eläinten hyvinvoinnissa (eläinsuojelussa) tekee aluehallintoviraston läänineläinlääkäri Ruokaviraston lähettämän tilalistan perusteella.

Lisäksi kunnaneläinlääkärit voivat tarkastaa määräyksestä tiettyjä hyvinvoinnin vaatimuksia teemaluontoisesti alueittain.

Uusintatarkastus

Jos alkuperäisellä tarkastuksella havaittiin **lainsäädännön rikkomista**, pitää viranomaisen varmistaa, että annettuja määräyksiä tai muita velvoitteita on noudatettu määräajan jälkeen. Tämän tarkastuksen tekee joko kunnan- ja tai läänineläinlääkäri.

Uusintatarkastus on tulossa maksulliseksi eläinten hyvinvoinnin valvonnassa kuten se jo on useassa muussa lainsäädännössä kuten elintarvike- ja sivutuotelainsäädännössä sekä merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännössä.

“

**Kaikella on hintansa –
Uusintatarkastukseen
tulossa valvontamaksu**

Aluehallintovirasto

Uusintatarkastusten tulevasta maksullisuudesta

114 § Perittävät maksut

- Valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa ja valtion maksuperustelaissa säädettyjen perusteiden mukaan.
- Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Suoritteiden maksullisuuden ja maksujen määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa.
- Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.
- Viranomaisen velvollisuudesta **periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä** aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään valvonta-asetuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdassa.
- Valvontaviranomainen perii maksun myös valvontatoimista, jotka koskevat tämän lain 50, 57, 58, 60 ja 61 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa **todettuja puutteita** tai epäkohtia sekä maksun valvontatoimista, jotka koskevat muuta eläintenpitoa, jos muun eläintenpidon valvonnassa todetaan, että **annettua määräystä tai kieltoa ei ole noudatettu**.

“

**Eläinten
hyvinvointilainsäädäntö
sääteää
vähimmäisvaatimukset
eläinten pidolle ja hoidolle**

Aluehallintovirasto

**Ehdollisuuden valvonta, jota
aluehallintoviraston läänineläinlääkäri
tekee**

Ehdollisuuden vaatimusryhmät ovat joukko vaatimuksia, joiden noudattaminen on useimpien viljelijätukien maksamisen ehtona

- Vaatimukset ovat jo voimassa olevaa lainsäädäntöä

“ Eläinten hyvinvoinnissa puutteita – tukiseuraamukset

- Tukien takaisinperintä voi tulla vireille avin tarkastuksen perusteella tai esim. valvontaeläinlääkäriin laatiman tarkastuskertomuksen perusteella
- Tukien takaisinperintä ei ole rangaistus
- Tukihakemuksen jättäessään tuottaja sitoutuu tukiehtojen noudattamiseen.
- Tukiehtojen vastaisesta toiminnasta seuraa sopimusrikkomuksesta johtuva takaisinperintä
- Aluehallintoviraston läänineläinlääkäri tekee ehdotuksen tukien takaisinperinnästä Ruokaviraston laatiman ohjeen mukaan.
- Tuottajaa kuullaan tästä ehdotuksesta erikseen
- Kuulemisen jälkeen ehdotus etenee ELY-keskuksen koordinaattorille, joka tekee kaikkien ehdonalojen tukiseuraamusehdotuksen
- Kunnallinen maaseutuviranomainen tekee lopullisen päätöksen tukien takaisinperinnästä

“

Miksi minä ilmoittaisin epäilystä?

Aluehallintovirasto

Jos hoitaja ei jaksa, eläimillä on hätä

- Uupunut ihminen ei pysty tekemään ratkaisua eläintenpidon lopettamisesta
 - Toimintakyvyn heikkeneminen on totaalista
 - Pahimmillaan eläinsuoja on täynnä raatoja, kun hoitaja on uupunut ja kukaan ei ole puuttanut asiaan
 - Tuottaja on voinut kuukausitolkulla yrittää selviytyä töistään siinä onnistumatta ja paha olo ja uupumus vain pahenevat
 - Mitä nopeammin asioihin puututaan ja valvonta pääsee tekemään toimenpiteitä, sen vähemmän tilanteesta koituu jälkiseuraamuksia
- Valvonta ei osaa mennä paikalle, jos kukaan ei tee epäilyilmoitusta!
- Varhainen puuttuminen on parasta välittämistä!
- **Luonnollisen ilmoittajan henkilöllisyys pidetään salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan hänelle haittaa.**

Kiitos mielenkiinnostanne!

Aluehallintovirasto